

BOR. GAT. KL 5225 000 316 664

Az Alkotmánybíróság részére

Az első fokon eljáró bíróság útján

Az írat papír alapon és elektronikus formában is megtehető.

Debrecen, 2020. NOV. 16.

11. tisztségviselő írta

DEBRECENI TÖRVÉNYSZÉK  
KÖZIGAZGATÁSI KOLLEGIUMA

Az ügy száma: 102.K.700.011/2020/11

Dátum: 2020. NOV. 16.

Példány: 2 db. 1 db.

db

/12

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Z.S.Z., Kunkin Rozsa, Debrecen, Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály Természetvédelmi Osztályának HB-03/KTF/01575-31/2019. számú határozata alatti lakosok az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 26. § (1) bekezdése és a 27. §-a alapján az alábbi

### alkotmányjogi panaszt

terjesztjük elő.

Kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Debreceni Törvényszék 102.K.700.011/2020/11. sorszámú ítélete és a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály Természetvédelmi Osztályának HB-03/KTF/01575-31/2019. számú határozata alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azokat semmisítse meg.

Továbbá kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a természet védelméről szóló, az 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 72. § (4) bekezdése „ha” és „a termelésszerkezet jelentős mértékű megváltoztatására kényszerül” szövegrésze, valamint szintén a Tvt. 41. § (3) bekezdése, 72. § (1) bekezdése, (3) bekezdése „tényleges” szövegrésze, valamint a 276/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 5. § (1) bekezdés d) pontjának” bekövetkező jelentős mértékű termelésszerkezet-változtatással” és ezen bekezdés záró mondatrészének „tényleges” szövegrésze alaptörvény-ellenességét, és azt az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg.

Kérelmünk indokolásaként az alábbiakat adjuk elő:

#### 1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A [redacted] anokra vonatkozóan a [redacted] természetvédelmi hatóság, a HB-03/KTF/01575-15/2019. ügyiratszámú határozatával gazdálkodási korlátozást rendelt el. A gazdálkodási korlátozás miatt kártalanítási igényt nyújtottunk be. Az igényünket, a kérelmünket a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály Természetvédelmi Osztályának HB-03/KTF/01575-31/2019. számú határozatával elutasította. A Bíróságtól kértük a határozatnak a jogszerűségi felülvizsgálatát, a határozat hatályon kívül helyezését és a hatóságnak, az alperesnek új eljárásra való kötelezését. A bíróság, a Debreceni Törvényszék a keresetünket a 102.K.700.011/2020/11. sorszámú ítéletével elutasította. A tényállás részletesebb

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám: IV/01996-0/2020

Érkezett: 2020. NOV. 27.

Példány: 9 db. Kezelőiroda: HB- [redacted]

Melléklet: 8 db.

megismerése és az ezen alkotmányjogi panasz jogszerűségi feltételeinek vizsgálata végett csatoljuk az ítélet másolatát.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

A Kúriához felülvizsgálati kérelmet nem terjesztettünk elő, és perújítást sem kértünk.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Az ítélet 2020. szeptember 23. napján került postai úton kézbesítésre. Ezen alkotmányjogi panasz postára adásának időpontjára (2020. november 13. napja) tekintettel a 60 napos határidő megtartott, a benyújtás határidőn belüli.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

A fent írott közigazgatási perben felperesek voltunk.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

A Debreceni Törvényszék a Tvt. 72. § (4) bekezdése megsemmisíteni kért szövegrésze alkalmazásával, és az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének továbbá a XV. cikk (1) és (2) bekezdése alkalmazásának mellőzésével azt a döntést hozta, hogy elutasította a keresetünket.

## **2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása**

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

A hatósági határozat és az ítélet továbbá a Tvt. megsemmisíteni kért, fent írott szövegrészei sértik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (1) és (2) bekezdését.

b1) A megsemmisíteni kért bírói döntés és közigazgatási határozat alaptörvény-ellenességének indokolása

A Debreceni Törvényszék ítélete és a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály Természetvédelmi Osztályának HB-03/KTF/01575-31/2019. ügyiratszámú határozata azért sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, mivel a tulajdonhoz való jognak meghatározatlan időre való lényeges korlátozása esetére az Alaptörvénnyel összeegyeztethetőnek tartotta a kártalanítás kizártságát.

Abban a közigazgatási határozatban (Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály Természetvédelmi Osztályának 2019. április 25-én kelt HB-03/KTF/01575-15/2019. ügyiratszámú határozata), aminek figyelembevételével meghozta a Törvényszék az ítéletét, a gazdálkodási korlátozás időbeli hatálya a földikutya jelenlétének igazolhatósága idejére lett meghatározva, ez az idő terjedhet akár 1 évtől több száz évig, hiszen életképes, szaporodó populáció esetén beláthatatlan az időbeli hatály vége.

A tulajdonhoz való jog korlátozása azért is lényeges a tulajdonjog tartalmát tekintve, mivel a határozat megtiltotta a föld minden bolygatását, így a lakóház és gazdasági épület építését, gyümölcsfák

telepítését, bármilyen a föld megművelésével járó növénytermesztést. A korlátozás miatt a négy építési telek több mint százmillió forintot meghaladó forgalmi értéke kb. négyszázezer forintra csökkent. Álláspontunk szerint a konkrét esetet tekintve az alaptörvényben nincs olyan alapjog, alkotmányos érték, amelyre tekintettel a tulajdonhoz való jog korlátozását a kártalanítás teljes kizárásával tenné lehetővé. A konkrét ügyet tekintve egy lakóház építésére rendelt, alkalmas ingatlannak a hatósági tiltással való csaknem értéktelenné tétele, a családi ház felépítésének határozatlan időre való megakadályozása emberi sorsokat tesz lehetetlenné, aránytalan teher elviselését teszi kötelezővé. Az Alkotmánybíróság ide vonatkozó álláspontja a 23/2017. (X.10) AB határozatban rögzítettek szerint a következő: „[16] ... A szükséges tulajdonkorlátozásnak is arányosnak kell azonban lennie, mely kisajátítás, illetve tényleges hatásaiban a kisajátításhoz hasonló más korlátozások, különösen a polgári jogi tulajdon egyes részjogosítványainak (birtoklás, használat és hasznok szedése, rendelkezés) jogszabályi korlátozása esetében a korlátozással arányos kártalanítás biztosításának kötelezettségét rója a jogalkotóra. Kisajátítás esetén, vagy a polgári jogi tulajdonjog részjogosítványainak jelentős mértékű korlátozásával járó más esetekben tehát az állaggarancia helyébe az értékgarancia lép, amely nem más, mint az értékcsökkenésnek megfelelő mértékű kártalanítás.

[17] Mindebből az következik, hogy alkotmányosan a tulajdonos tulajdonosi pozícióját hátrányosabbá tevő, a tulajdonos számára tényleges, pénzben is kifejezhető hátrányt okozó jogszabályi előírások esetén a jogalkotó biztosítani köteles az értékgaranciát, vagyis a korlátozással arányos kártalanítást köteles előírni. ... „

A hivatkozott AB határozat abból a szempontból is releváns ezen ügyben, hogy a kártalanításhoz való jog nem attól függ, hogy a tulajdonhoz való jog korlátozása a tulajdonost az ingatlanán végzett tevékenységében kényszerítette-e valamilyen változtatásra, hanem attól, hogy a tulajdonjoga szerint gyakorolható tevékenységében lett-e korlátozva. Konkrétan nem volt arra tekintettel az Alkotmánybíróság, hogy a szolgalmi jog alapításakor a tulajdonos akart-e építkezni, vagy megkezdte-e az építkezést, hanem azt vette figyelembe, hogy a tulajdonos a szolgalmi jog miatt a jövőben nem tud építkezni, nem tudja a tulajdonosi joga folytán gyakorolható tevékenységeket végezni, és ezért az ingatlan forgalmi értéke csökkent. A természetvédelmi érdekből, illetve célból elrendelt korlátozás, tilalom esetén is a Tvt. 72. § (4) bekezdése alapján is kell, hogy kártalanítást kapjon a tulajdonos akkor is, ha az építkezési és egyéb tilalom elrendelésekor éppen nem kezdte meg az építkezést, de ezt a jogaival élve bármikor megtehetette volna. Tehát jelentős mértékű termelésszerkezet változtatásra történő kényszerülésnek tekinthető az is, ha a tulajdonos a korlátozás, a tilalom elrendelése előtti jogai alapján például nem építkezhet. Ugyan a Debreceni Törvényszék az ítéletét a 11.K.700.186/2020/9. számú ítéletben és a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály Természetvédelmi Osztályának 2020. augusztus 13-án kelt HB/17-KTF/01456-6/2020. ügyiratszámú határozatában foglaltak érdemi figyelembe vétele nélkül hozta meg, de ennek ellenére a relevancia okán megjegyezzük az alábbiakat:

A jogszabályellenesen határozatlan időre elrendelt gazdálkodási korlátozás miatt a perbeli területen lévő kivágott fák gyökereit nem lehetett a földből kiszedetni, így azokról kb. 1500 nm területen 2 év alatt szinte egy kis erdő nőtt. Ez a terület nem kaszálható, nem legeltethető, és a tilalom megszűnése után ezen fásodott területnek a fáktól és a gyökereitől való megtisztításáig nem lehet sem építkezni, sem kertet művelni, tehát az érintett területre rendeltetés szerű használatra nem alkalmas. A két év alatt kinőtt és megerősödött fák és gyökereik eltávolítása rendkívül nagy, kb. milliós nagyságrendű költséggel fog járni. Ezen tények figyelembevételével, és figyelmen kívül hagyva az ingatlan építésre való rendeltetését, megállapítható, hogy a földbolygatási tilalom elrendelése termelésszerkezet-

változtatásra kényszerítést jelent, mivel az ingatlan fásodott része kaszálásra és legeltetésre nem használható. Az ingatlanok a rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotba hozásához szükséges költség, a vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költség kárnak tekintendő. Ha az ingatlan forgalmi értékére gyakorolt hatását tekintjük, akkor pedig értékcsökkenés állapítható meg. Ilyen nagy mértékű kár okozása értékgarancia biztosítása nélkül a tulajdonhoz való jog szükséges korlátozása esetén is aránytalan tulajdoni korlátozást jelent, és a kártalanítás nélküli károkozás az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését sérti.

Az ítéletben hivatkozott Kfv. VI. 37.430/2016/12. számú ítéletben rögzített tényállás és a jogi érvelés lényegét képezte az, hogy a felperes amikor megszerezte az ingatlanra vonatkozó tulajdonjogát, akkor már tudhatta azt, hogy a bányászati kitermelő tevékenységét a kérelem elutasítása miatt nem végezheti. A jelen ügyben a tulajdonosok nem láthatták előre, hogy a földikutya meg fog jelenni az ingatlanaikon, és e miatt a hivatkozott határozat szerinti korlátozás, tilalom kerül elrendelésre.

Az ítélet az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdését is sérti, mivel önkényesen különbséget tesz az ingatlanok tulajdonosai között a kártalanítás feltételeinek szempontjából aszerint, hogy a tulajdonjoga védett vagy védett természeti területen kívüli területre vonatkozik, ugyanis védett természeti területeken elrendelt korlátozás illetve tilalom esetén a termelésszerkezet jelentős megváltoztatása nélkül lehetségesnek tartja a kártalanítást, a védett természeti területeken kívüli területre vonatkozóan elrendelt korlátozás vagy tilalom esetén csak akkor, ha az elrendelés miatt a tulajdonos jelentős mértékű termelésszerkezet-változtatásra kényszerül.

Az ítélet szerint a védett természeti területek és a védett természeti területeken kívüli területek tulajdonosai a hátrányos megkülönböztetés vizsgálatakor nem tartozhatnak egy csoportba. Ha az egy csoportba való tartozás megállapításánál olyan szempontot veszünk figyelembe kizáró szempontként, amely magában foglalja a hátrányos megkülönböztetést vagy ehhez kapcsolódik, akkor már a csoportképzés is hátrányos megkülönböztetést valósít meg. Ha a természetvédelmi okból elrendelt korlátozással, tilalommal érintett ingatlanok tulajdonosai nem tartoznak egy csoportba, mert a védett természeti területek tulajdonosai az ingatlanaikon végzett tevékenységeiket bizonyos korlátozások, tilalmak betartásával, engedélyek beszerzése után végezhetik, tehát összegezve nehezített a tevékenységük, akkor önkényesen, arányossági vizsgálat nélkül járunk el. Szükséges az előbb említett nehezítettségnek a pénzben való meghatározása, mivel így állapítható meg, a védett természeti területeken kívüli területek tulajdonosainak a kártalanítástól való megfosztása egyensúlyban van-e az említett nehezítettséggel. A jelen ügyet tekintve legfeljebb százezer forintos nagyságrendűnek határozható meg a nehezítettség a jogszabályokban meghatározott támogatásokat kompenzációkat is figyelembe véve, a másik oldalon, a védett természeti területeken kívüli területek tulajdonosainál pedig sok millió forint tényleges kár, értékcsökkenés mutatható ki, ez az aránytalanság önkényessé, alkotmányos indok nélkülivé teszi a külön csoport képzését, és önkényes hátrányos megkülönböztetést eredményez a kártalanítás szempontjából.

Szerintem alkalmazható a XV. cikk (2) bekezdése a felsorolásból a „vagyoni helyzet” szövegrésszel, mivel egy bizonyos adottságokkal rendelkező ingatlan tulajdonosai vannak kizárva a Tvt. 72. § (4) bekezdése szerint a kártalanításból, a más adottságokkal rendelkező ingatlanok tulajdonosai pedig a Tvt. 72. § (1) bekezdése szerint ugyanolyan korlátozás, tilalom esetén viszont jogosultak a kártalanításra. Ha a XV. cikk (2) bekezdése szerinti hátrányos megkülönböztetés nem alkalmazható, akkor a XV. cikk (1) bekezdése szerinti általános jogegyenlőségi követelménybe ütközés állapítható meg, mivel a védett természeti területek tulajdonosai ugyanolyan tilalom esetén kaphatnak kártalanítást a védett természeti területeken kívüli területek tulajdonosai pedig nem. A fent írottak szerint nincs észszerű alkotmányos

indoka a hátrányos megkülönböztetésnek, az aránytalanul nagy vagyoni hátrány, kár okozása esetén a kártalanítástól történő megfosztásnak. Az emberi méltóságot rendkívüli módon sérti az, ha azonos tulajdoni korlátozás esetén az egyik tulajdonos jogosult a kártalanításra a másik pedig nem. Az, akinek el kell szenvedni a károkozást kártalanítás nélkül, joggal érezheti úgy, hogy nem tekintik embernek vagy alacsonyabb rangú, olyan embernek tekintik, akit ki lehet rekeszteni bizonyos jogok gyakorlásából.

A Tvt. 41. § (2) és (3) bekezdése a következő:

„(2) A tulajdonos, vagyonkezelő, használó köteles túrni, hogy a természetvédelmi hatóság, az igazgatóság, illetve a természetvédelmi kezelést ellátó szerv a természeti érték oltalma, tudományos megismerése érdekében ingatlanát időlegesen használja, arra használati jogot szerezzen, vagy tulajdonjogát egyébként korlátozza.

(3) Az (1)–(2) bekezdésekben meghatározott tevékenységekkel okozott tényleges kárt meg kell téríteni.”

Ez a rendelkezés minden az (1) és (2) bekezdés alapján bekövetkezett tényleges kárra vonatkozik, ezzel ellentétes a Tvt. 72. § (4) bekezdése, azaz szűkíti a kártalanítás feltételeit.

b2) A megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezésrészek alaptörvény-ellenességének indokolása.

Ha az Alaptörvényből nem vezethető le az az alkotmányos követelmény, miszerint a Tvt. 72. § (4) bekezdése és a 276/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 5. § (1) bekezdése úgy értelmezendő, hogy a kártalanítás jogalapja teljes kártalanítással a konkrét ítéleti tényállást tekintve fennáll, tehát a tulajdonosok teljes kártalanításra jogosultak, akkor álláspontunk szerint a fenti az ítéltre vonatkozó alaptörvényt sértés miatt indokolt a Tvt. 72. § (4) bekezdésének a „ha” és „a termelésszerkezet jelentős mértékű megváltoztatására kényszerül” szövegrésze megsemmisítése. A hatályban maradó, a Tvt. 72. § (4) bekezdése a következő lenne: (4) Védett természeti területen kívül elrendelt természetvédelmi célú korlátozás, tilalom, egyéb hatósági kötelezés miatt a tulajdonos vagy – amennyiben a tulajdonos a terület használatát átengedi – a jogszerű használó kártalanítására a (3) bekezdés első fordulataiban meghatározottak az irányadóak, továbbá indokolt a 276/2004. (X. 08.) Korm. rendelet 5. § (1) bekezdésének a "bekövetkező jelentős mértékű termelésszerkezet- változtatással" és "tényleges" szövegrésze megsemmisítése is. A Korm. rendelet 5. § (1) hatályban maradó szövege a következő lenne: 5. § (1) Kártalanítás igényelhető:

a) a védett természeti területeken természetvédelmi érdekből elrendelt gazdálkodási korlátozással, tilalommal vagy jelentős mértékű termelésszerkezet-változtatással [Tvt. 72. § (1) bek.],

b) az indokolatlan ideiglenes védetté nyilvánítással [Tvt. 72. § (3) bekezdésének első mondata],

c) indokolt ideiglenes védetté nyilvánítással [Tvt. 72. § (3) bekezdésének második mondata],

d) a védett természeti területeken kívül természetvédelmi érdekből elrendelt korlátozás, tilalom, egyéb hatósági kötelezés miatt [Tvt. 72. § (4) bek.] okozott károk megtérítésére.

A fent írott szövegrészek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését és a XV. cikk (1) és (2) bekezdését sértik, illetve a "tényleges" szövegrész csak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését sérti.

A fent írott határozattal elrendelt korlátozás, tilalom miatt a négy építési telek több, mint százmillió forintot meghaladó forgalmi értéke kb. négyszázezer forintra csökkent. Álláspontunk szerint a konkrét esetet tekintve az alaptörvényben nincs olyan alapjog, alkotmányos érték, amelyre tekintettel a tulajdonhoz való jog korlátozását a kártalanítás teljes kizárásával tenné lehetővé. A konkrét ügyet tekintve egy lakóház építésére rendelt, alkalmas ingatlannak a hatósági tiltással való csaknem értéktelenné tétele, a családi ház felépítésének határozatlan időre való megakadályozása emberi sorsokat

tesz lehetetlenné, aránytalan teher elviselését teszi kötelezővé. Az Alkotmánybíróság ide vonatkozó álláspontja a 23/2017. (X.10) AB határozatban rögzítettek szerint a következő: „[16] ... A szükséges tulajdonkorlátozásnak is arányosnak kell azonban lennie, mely kisajátítás, illetve tényleges hatásaiban a kisajátításhoz hasonló más korlátozások, különösen a polgári jogi tulajdon egyes részjogosítványainak (birtoklás, használat és hasznok szedése, rendelkezés) jogszabályi korlátozása esetében a korlátozással arányos kártalanítás biztosításának kötelezettségét rója a jogalkotóra. Kisajátítás esetén, vagy a polgári jogi tulajdonjog részjogosítványainak jelentős mértékű korlátozásával járó más esetekben tehát az állaggarancia helyébe az értékgarancia lép, amely nem más, mint az értékcsökkenésnek megfelelő mértékű kártalanítás.

[17] Mindebből az következik, hogy alkotmányosan a tulajdonos tulajdonosi pozícióját hátrányosabbá tevő, a tulajdonos számára tényleges, pénzben is kifejezhető hátrányt okozó jogszabályi előírások esetén a jogalkotó biztosítani köteles az értékgaranciát, vagyis a korlátozással arányos kártalanítást köteles előírni. ... „

A hivatkozott AB határozat abból a szempontból is releváns ezen ügyben, hogy a kártalanításhoz való jog nem attól függ, hogy a tulajdonhoz való jog korlátozása a tulajdonost az ingatlanán végzett tevékenységében kényszerítette-e valamilyen változtatásra, hanem attól, hogy a tulajdonjoga szerint gyakorolható tevékenységében lett-e korlátozva. Konkrétan nem volt arra tekintettel az Alkotmánybíróság, hogy a szolgalmi jog alapításakor a tulajdonos akart-e építkezni, vagy megkezdte-e az építkezést, hanem azt vette figyelembe, hogy a tulajdonos a szolgalmi jog miatt a jövőben nem tud építkezni, nem tudja a tulajdonosi joga folytán gyakorolható tevékenységeket végezni, és ezért az ingatlan forgalmi értéke csökkent. A természetvédelmi érdekből, illetve célból elrendelt korlátozás, tilalom esetén is a Tvt. 72. § (4) bekezdése alapján is kell, hogy kártalanítást kapjon a tulajdonos akkor is, ha az építkezési és egyéb tilalom elrendelésekor éppen nem kezdte meg az építkezést, de ezt a jogaival élve bármikor megtehetette volna. Ugyan a Debreceni Törvényszék az ítéletét a 11.K.700.186/2020/9. számú ítéletében és a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály Természetvédelmi Osztályának 2020. augusztus 13-án kelt HB/17-KTF/01456-6/2020. ügyiratszámú határozatban foglaltak érdemi figyelembe vétele nélkül hozta meg, de ennek ellenére a relevancia okán megjegyezzük az alábbiakat:

A jogszabályellenesen határozatlan időre elrendelt gazdálkodási korlátozás miatt a perbeli területen lévő kivágott fák gyökereit nem lehetett a földből kiszedetni, így azokról kb. 1500 nm területen 2 év alatt szinte egy kis erdő nőtt. Ez a terület nem kaszálható, nem legeltethető, és a tilalom megszűnése után ezen fásodott területnek a fáktól és a gyökereitől való megtisztításáig nem lehet sem építkezni, sem kertet művelni, tehát az érintett terület rész rendeltetés szerű használatra nem alkalmas. A két év alatt kinőtt és megerősödött fák és gyökereik eltávolítása rendkívül nagy, kb. milliós nagyságrendű költséggel fog jární. Az ingatlanok a rendeltetés szerű használatra alkalmas állapotba hozásához szükséges költség, a vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költség kárnak tekintendő. Ha az ingatlan forgalmi értékére gyakorolt hatását tekintjük, akkor pedig értékcsökkenés állapítható meg. Ilyen nagy mértékű kár okozása értékgarancia biztosítása nélkül a tulajdonhoz való jog szükséges korlátozása esetén is aránytalan tulajdoni korlátozást jelent, és a kártalanítás nélküli károkozás az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését sérti.

A Tvt. kártalanításra vonatkozó rendelkezéseinek szóalkalmazásáról, szövegezéséről elgondolkozva felmerült bennünk, hogy a törvényalkotó megfelelő hatástanulmány hiányában nem vette számításba azt, hogy a természetvédelmi korlátozás, tilalom olyan ingatlanra is vonatkozhat, amelyik lakóház építésére rendelt, amelyiken nem folyik mezőgazdasági termelés.

Az ítéletben hivatkozott Kfv. VI. 37.430/2016/12. számú ítéletben rögzített tényállás és a jogi érvelés lényegét képezte az, hogy a felperes amikor megszerezte az ingatlanra vonatkozó tulajdonjogát, akkor már tudhatta azt, hogy a bányászati kitermelő tevékenységét a kérelem elutasítása miatt nem végezheti. A jelen ügyben a tulajdonosok nem láthatták előre, hogy a földkútya meg fog jelenni az ingatlanaikon, és e miatt a hivatkozott határozat szerinti korlátozás, tilalom kerül elrendelésre.

A megsemmisíteni kért jogszabályi szövegrészek a "tényleges" szó kivételével az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdését is sérti, mivel önkényesen különbséget tesz az ingatlanok tulajdonosai között a kártalanítás feltételeinek szempontjából aszerint, hogy a tulajdonjoga védett vagy védett természeti területen kívüli területre vonatkozik, ugyanis védett természeti területeken elrendelt korlátozás illetve tilalom esetén a termelésszerkezet jelentős megváltoztatása nélkül lehetségesnek tartja a kártalanítást, a védett természeti területeken kívüli területre vonatkozóan elrendelt korlátozás vagy tilalom esetén csak akkor, ha az elrendelés miatt a tulajdonos jelentős mértékű termelésszerkezet-változtatásra kényszerül.

Az ítélet szerint a védett természeti területek és a védett természeti területeken kívüli területek tulajdonosai a hátrányos megkülönböztetés vizsgálatakor nem tartozhatnak egy csoportba. Ha az egy csoportba való tartozás megállapításánál olyan szempontot veszünk figyelembe kizáró szempontként, amely magában foglalja a hátrányos megkülönböztetést vagy ehhez kapcsolódik, akkor már a csoportképzés is hátrányos megkülönböztetést valósít meg. Ha a természetvédelmi okból elrendelt korlátozással, tilalommal érintett ingatlanok tulajdonosai nem tartoznak egy csoportba, mert a védett természeti területek tulajdonosai az ingatlanaikon végzett tevékenységeiket bizonyos korlátozások, tilalmak betartásával, engedélyek beszerzése után végezhetik, tehát összegezve nehezített a tevékenységük, akkor önkényesen, arányossági vizsgálat nélkül járunk el. Szükséges az előbb említett nehezítettségnek a pénzben való meghatározása, mivel így állapítható meg, a védett természeti területeken kívüli területek tulajdonosainak a kártalanítástól való megfosztása egyensúlyban van-e az említett nehezítettséggel. A jelen ügyet tekintve legfeljebb százezer forintos nagyságrendűnek határozható meg a nehezítettség a jogszabályokban meghatározott támogatásokat kompenzációkat is figyelembe véve, a másik oldalon, a védett természeti területeken kívüli területek tulajdonosainál pedig sok millió forint tényleges kár, értékcsökkenés mutatható ki, ez az aránytalanság önkényessé, alkotmányos indok nélkülivé teszi a külön csoport képzését, és önkényes hátrányos megkülönböztetést eredményez a kártalanítás szempontjából.

Szerintem alkalmazható a XV. cikk (2) bekezdése a felsorolásból a „vagyon helyzet” szövegrésszel, mivel egy bizonyos adottságokkal rendelkező ingatlan tulajdonosai vannak kizárva a Tvt. 72. § (4) bekezdése szerint a kártalanításból, a más adottságokkal rendelkező ingatlanok tulajdonosai pedig a Tvt. 72. § (1) bekezdése szerint ugyanolyan korlátozás, tilalom esetén viszont jogosultak a kártalanításra. Ha a XV. cikk (2) bekezdése szerinti hátrányos megkülönböztetés nem alkalmazható, akkor a XV. cikk (1) bekezdése szerinti általános jogegyenlőségi követelménybe ütközés állapítható meg, mivel a védett természeti területek tulajdonosai ugyanolyan tilalom esetén kaphatnak kártalanítást a védett természeti területeken kívüli területek tulajdonosai pedig nem. A fent írottak szerint nincs észszerű alkotmányos indoka a hátrányos megkülönböztetésnek, az aránytalanul nagy vagyoni hátrány, kár okozása esetén a kártalanítástól történő megfosztásnak. Az emberi méltóságot rendkívüli módon sérti az, ha azonos tulajdoni korlátozás esetén az egyik tulajdonos jogosult a kártalanításra a másik pedig nem. Az, akinek el kell szenvedni a károkozást kártalanítás nélkül, joggal érezheti úgy, hogy nem tekintik embernek vagy alacsonyabb rangú, olyan embernek tekintik, akit ki lehet rekeszteni bizonyos jogok gyakorlásából.

A Tvt. 41.§ (2) és (3) bekezdése a következő:

„(2) A tulajdonos, vagyonkezelő, használó köteles tűrni, hogy a természetvédelmi hatóság, az igazgatóság, illetve a természetvédelmi kezelést elvégző szerv

a természeti érték oltalma, tudományos megismerése érdekében ingatlanát időlegesen használja, arra használati jogot szerezzen, vagy tulajdonjogát egyébként

korlátozza.

(3) Az (1)–(2) bekezdésekben meghatározott tevékenységekkel okozott tényleges kárt meg kell téríteni.”

Ez a rendelkezés minden az (1) és (2) bekezdés alapján bekövetkezett tényleges kárra vonatkozik, ezzel ellentétes a Tvt. 72. § (4) bekezdése, azaz szűkíti a kártalanítás feltételeit.

A Tvt. 41. § (3) bekezdésének a 72. § (1), (3) bekezdéseinek és a 276/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 5.§ (1) bekezdésének „tényleges” szövegrésze alaptörvényellenességének indokául a következőket közöljük.

A kár jelzőjeként használt „tényleges” szó álláspontunk szerint az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését sérti a következők miatt.

A „tényleges” szó olyan értelmezést tesz kötelezővé a Debreceni Törvényszék szerint, mely szerint az elmaradt hasznát, illetve az elmaradt vagyoni előnyt és a vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költségeket nem kell megtéríteni, pedig a Ptk. alább idézett rendelkezései szerint a tulajdonjog korlátozása esetén a megtérítendő kárnak ez is része, továbbá az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseinek értelmezéséből is az Alkotmánybíróság értelmezését és gyakorlatát is tekintve álláspontunk szerint a tulajdonhoz való jog Alaptörvény szerinti korlátozása esetén a teljes kárt meg kell téríteni, korlátozott kártalanítás nem alkalmazható.

A Polgári törvénykönyv, 2013. évi V. törvény (a továbbiakban Ptk.) 5:27. § (1) bekezdése:

„5:27. § [A közérdekű használat]

(1) Az ingatlan tulajdonosa tűrni köteles, hogy az erre jogszabályban feljogosított személyek - a feladataik ellátásához szükséges mértékben - az ingatlant időlegesen használják, arra használati jogot szerezzenek vagy az azon fennálló tulajdonjogot egyébként korlátozzák. Ebben az esetben az ingatlan tulajdonosát a korlátozás mértékének megfelelő kártalanítás illeti meg.”

A Ptk. 6:564. §-a:

„6:564. § [A kártalanítás]

Ha jogszabály a jogszerűen okozott kárért kártalanítási kötelezettséget ír elő, a kártalanítás módjára és mértékére a kártérítésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.”

A Ptk. 6:522. § (1) és (2) bekezdése:

„6:522. § [A kártérítési kötelezettség terjedelme]

(1) A károkozó a károsult teljes kárát köteles megtéríteni.

(2) A teljes kártérítés körében a károkozó köteles megtéríteni

a) a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést;

b) az elmaradt vagyoni előnyt; és

c) a károsultat ért vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költségeket.”

A fent írottakból számunkra egyértelműen az állapítható meg, hogy nem a tényleges kárt kell megtéríteni, hanem a teljes kárt.

### 3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Nem kértük az ítélet végrehajtásának a felfüggesztését.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el. (Melléklet)

Nincs jogi képviselőnk.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról (Melléklet)

A jelenlegi hatalmi rendszertől való félelmünk miatt nem járulunk hozzá a személyes adatainknak a közléséhez.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Mellékletek)

A Debreceni Törvényszék 102.K.700.011/2020/11. sorszámu ítélete.

[Redacted signature area]

A fent írottakat helybenhagyólag aláírjuk.

Az indítványozók:

[Redacted area for the petitioners]

Előttünk, mint tanúk előtt:

[Redacted area for the witnesses]

